
TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ GENEL BAŞKANI

Dr. ERDAL ATABEK'İN

TRT - DER GENEL KURULUNA BİLDİRİSİ.

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu; ülkemizin yapısal durumunun, ülkemizdeki değişimin, ülke sorunlarının sürekli yansıdığı hareketli bir alan olmaktadır TRT-DER'in önemli bir saptamasına katılıyoruz. TRT'deki savaşım TRT-DER'in özel bir sorunu değildir, hepimizin sorunudur. Çünkü, ülkemizin en yaygın, en etkin kitle haberleşme aracı, radyoların hoparlörleri, televizyonların ekranlarıdır. Onun içindir ki, mikrofonların ve kameraların hareketli ortamında, ülkemizin en önemli, bu ülkede yaşayan herkesin çok ilgi duyması gereken bir savaşım vardır.

Haberler, çeşitli programlar, dizi filmler, oyun ve film seçimleri, san'at, kültür, spor etkinlikleri aynı anda milyonlarca kişi tarafından evlerde, kahvelerde izlenmektedir, dinlenmektedir. Radyo ve televizyon yayınları milyonlarca yurttaşı etkilemektedir, yönlendirmektedir, geçici ya da kalıcı izler bırakmaktadır.

SORUN NEREDEN KAYNAKLANMAKTADIR?

Ülkemizin, tarihinin önemli bir bunalım dönemini yaşadığı biliniyor. Bunalımın temel nedeni, ülkenin içine sokulduğu dışa bağımlı az gelişmiş kapitalist yapısının, artık toplumun istemlerine karşılık verememesidir. Toplumdaki sürekli değişme, kitlelerin biraz daha rahat yaşamaları biraz daha iyi beslenme, eğitim, sağlık istemleri, ülkenin içine sokulduğu dış ve iç sömürü çemberleriyle çatışmaktadır. Toplumun demokrasi, özgürlük ve barış özlemleri, bu sömürü mekanizmasının rahatça sürdürülmesini engellemektedir. Önemli neden bu.

Kuşkusuz, bu bunalım Türkiye'ye özgü değil, aslında, dünya emperyalist-kapitalist sisteminin kendi içi çelişkisinden doğan ve önleyemediği bunalımdır bu. Türkiye, bu sisteme bağımlı bir ülke olarak bunalımı kendi özelinde yaşamaktadır. Ülkemizdeki terörün de, anarşik denen olayların da, demokrasi ve özgürlüklerin kısıtlanmak istenmesinin de temel nedeni bu olgudur.

Bu olgu, dinamik ve değişken özellik taşımaktadır. Bu noktada, çatışan iki sınıfsal güç, yani, dış ve iç sömürü çevreleriyle çatışan işçi ve emekçi sınıfların kitlesel, örgütlü güçleri bu sosyal dinamığe ağırlıklarını koymaktadır.

Ama, tarihin akışını tersine çevirmek mümkün değildir. İşçi ve emekçi sınıfların örgütlü güçleri, bu dış ve iç sömürü çemberini kı-

racaktır; Toplumun daha iyi yaşama, daha iyi beslenme, sağlık, eğitim istemlerini demokrasiyi, özgürlükleri, barışı koruyarak, geliştirerek sağlayacaktır.

NEDEN, TÜRKYE RADYO TELEVİZYON KURUMU?

Bu bunalımda, bu savaşta, TRT'nin taşıdığı büyük önem çok açıktır. TRT, siyasal iktidarlar tarafından kendi doğrultularında kullanılmak istenmektedir. TRT, bugünkü düzenin sürdürülmesinde bir araç olarak kullanılmak istenmektedir. Aslında bu sorun da TRT'ye özel değildir. Kitle haberleşme araçları, dünya ölçeğinde büyük bir savaş alanıdır. Haber kaynaklarından başlayarak, güncel olayların yorumu, eğitim programları, oyunlar, filmler, çeşitli kültürel etkinliklerle kitleleri ustalıkla yönlendirmek olanaklıdır. Kuşkusuz, böyle bir amacın başarıyla gerçekleştirilmesi, çeşitli bilim dallarının pedagoji, psikoloji, sosyoloji gibi en uygun yöntemlerle kullanılmasını gerektirmektedir. Bu da, dünyada kitle haberleşme araçlarına etkin egemen güçler tarafından başarıyla yapılmaktadır.

Sağlık alanından bazı örneklerle duruma bakalım. BESLENME konusunu iki biçimde ele almak olanaklıdır. Birinci biçimde; beslenme kişisel olarak ele alınır. Birey ölçeğinde, kişinin ne yemesi, nasıl yemesi, hangi yaşlarda hangi besinlerin alınması gerektiği, bu besinlerin hangi besin maddelerinde bulunduğu, doğru beslenmeyle elde edilecek sağlık düzeyi anlatılır. Böyle bir programda, görünürde doğru olan bir yol izlenmektedir. Böyle bir programda, görünürde politika yapılmamaktadır. Oysa, toplumsal açıdan, bu programda yanlış bir yol izlenmektedir, bilimsel niteliği çok eksiktir, ve tam anlamıyla politika yapılmaktadır. Böyle bir program, sürdürülmek istenen bozuk düznen politikasına yandaş olmaktadır. BESLENME konusu, ikinci bir biçimde de işlenebilir. Yukarıda açıklanan birey ölçeği yerine toplum ölçeği kullanılınca, ülkemizde toplumun nasıl beslendiği, çeşitli toplum katmanlarının hangi besin maddeleriyle beslendiği, neden böyle beslendiği, besin maddelerinin fiyat düzeyleri, fiyatlar ve gelirler ikilemi, proteinli besin maddeleri yerine karbonhidratlı besin maddeleriyle beslenmenin bireysel ve toplumsal sonuçları, beslenmeyle çocuk ölümlerinin ilişkisini açıklayan bir program yapılabilir. Böyle bir program gerçekte doğrudur, bilimseldir ve toplumu doğru bir yolda bilinçlendirmektedir.

Sağlık alanı salt tıp bilimiyle oluşmamaktadır. Sağlık alanında tıp, sosyoloji, psikoloji gibi bilim disiplinleri içiçe görev yaparlar. Bunları birbirinden soyutlayarak vermek gerçekte bilim dışıdır.

Bu gerçekleri yabancı dizilerde de görebiliriz. Örneğin, bugünlerde televizyonda gösterilmekte olan «Kadın Doktorlar» dizisi A.B.D. kaynaklı başarılı bir programdır ve ilgi ile izlenmektedir. Şimdi bu dizide ne verilmektedir? Görünürde bu dizide, modern bir hastane çevresinde çeşitli hastaların, doktorların, hemşirelerin insan ilişkileri, toplum ilişkileri verilmektedir. Olayların kurgusu, akıcılığı, insancıl yanlarının vurgulanışı başarıyla topluma aktarılmaktadır. Ama, arka plan gibi görünen modern bir hastanenin çalışması, bir hekimin, bir hemşirenin, bazen bir ekibin insan yaşamını kurtarmak için girdikleri çabaların teknik ve sosyal yanları, izleyenlerde «kusursuz bir toplum olarak Amerika», «kendi kusurlarını bile görece kadar olgun insanların çalıştığı Amerika», «insan yaşamına bu denli önem verilen sağlık hizmetinin bulunduğu Amerika» imgesini çok başarıyla yerleştirmektedir. Sonuçta program, «kadın doktorların çalıştığı hastane» olmaktan çok «hayran olunacak ülke, Amerika»yı, evlerimizin içine getirmektedir. İşte, çok başarılı bir politik dizi.

Peki buna benzer bir program ülkemizde yapılamaz mı? Ülkemizin kadın doktorları, hemşireleri, köy ebeleri ülkemizin gerçek koşulları içinde, insancıl ilişkileriyle, toplumsal ilişkileriyle, başarı ve başarısızlıklarıyla verilemez mi? Böyle bir program gerçek «ulusal» bir program olmaz mı? Elbette, olur. Ama, böyle bir yapımın sosyal içeriği, birçok çevreyi rahatsız eder, tedirgin eder. Ülkemiz insanlarının bedensel hastalıklarının, ruhsal hastalıklarının sosyal ve ekonomik nedenleri, sezdirilerek verilse bile, karşımıza beslenmenin bozuk düzeni, sağlıksız konutların bozuk düzeni, çarpık endüstrileşmenin yarattığı iş kazaları, meslek hastalıkları, çevre kirliliği, ilaçtaki bozuk düzen çıkacağından egemen çevreleri, çıkar çevrelerini rahatsız edecektir.

İşte, temeldeki bu nedenlerin önemi, TRT'nin mikrofon ve kameralarını demokratik bir savaşımın alanı yapmaktadır. TRT'de verilen savaşım, ülkemizdeki bunalımın çarpıcı bir örneğidir, önemli bir yansımasıdır.

Egemen güçlerin siyasal iktidarı, bu nedenlerle TRT'de özerkliğe karşıdır, bu nedenlerle TRT'de demokratikleşmeye karşıdır, TRT programlarının sosyal özüne, sosyal içeriğine karşıdır.

Bugünkü siyasal iktidar TRT çalışanlarının demokratik örgütlenmesini kırmak istemektedir. TRT-DER yöneticileri görevlerinden alınmakta, sürülmektedir. TRT'de özlü ve doğru görev yapan başarılı programcılar, yurtsever çalışanlar sürülmektedir. TRT'de Anayasanın özüne uygun olarak halktan yana bir yayın politikası izlenmesi için savaşım verenler bu görevlerinden alınmaktadır. Özlü programlar, halka doğruları vermeyi amaçlayan programlar yasaklanmaktadır.

Kuşkusuz, bu işlemlerin amacı salt bu programlar, salt bu programları düşünen ve yapanlar değildir. Amaç, halkın doğruları öğrenmesinin engellenmesidir. Amaç, halkın çektiği çilenin gerçek nedenlerini öğrenmesini engellemektir.

TRT'de verilen savaşım ülkemizdeki demokratik savaşımın, özgürlük savaşımının ayrılmaz bir parçasıdır.

TRT HEPİMİZİNDİR, ONA SAHİP ÇIKMALIYIZ...

TRT, siyasal iktidarların yayın organı değildir. TRT, hepimizin dir, halkındır, toplumundur. Bu nedenle de, hepimizin, ülkemizin örgütlü demokrasiden, özgürlüklerden, doğrulardan yana güçlerin TRT'ye sahip çıkması bir zorunlu görevdir.

Bu görevi sürekli yapmalıyız, etkinlikle yapmalıyız, birlikte yapmalıyız. Türk Tabipleri Birliği olarak; yapılan tüm yayınların kendi alanımıza girenlerini değerlendirmek kararındayız. Nelerin nasıl verildiğini, neden öyle verildiğini, nelerin anlatılıp, nelerin anlatılmadığını dikkatle izleyecek, dikkatle değerlendireceğiz. Varılan sonuçları, topluma, kamuoyuna açıklayacağız.

Bu toplantıya bir öneri getiriyoruz. **Toplumdaki örgütlü güçlerin temsilcileri olan, meslek kuruluşları, demokratik örgütler, işçi sendikaları ortak bir «TRT Yayınları Değerlendirme Kurulu» oluşturmalıdırlar. Bu Kurul, sürekli görev yaparak, her kuruluşun kendi alanına özel ve genel yayınları değerlendirmelidir. Sonuçları kamuoyuna etkin biçimde açıklanmalıdır.**

TRT'ye sahip çıkmak, ülkemizdeki demokrasiye, özgürlüklere sahip çıkmanın, onları geliştirmenin ayrılmaz bir parçasıdır. Bu görevi yapmak zorundayız.

TRT-DER'in yurtsever, başarılı çalışmalarını selâmlıyoruz, kendileriyle birlikte olduğumuzu belirtiyoruz, başarılı çalışmalarının sürmesini diliyoruz, başarının tüm demokrasi güçlerinin ortak başarısı olduğuna inanarak sizlere saygılar sunuyoruz.